

Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü Görev ve Kuruluş Kanunu

(Resmî Gazete ile ilânı : 13 . VI . 1949 - Sayı : 7231)

No.
5438

Kabul tarihi
7 . VI . 1949

Kuruluş

BİRİNCİ MADDE — Yurt Çiftçiliğinin zirai verimini artırmak, istihsalini çeşitlendirmek ve mahsulün kalitesini yükseltmek amacı ile iyi tohumluk, damızlık ve fidan ihtiyacını sağlamak, tarım alanında çiftçiye örneklik ve öğreticilik etmek üzere Tarım Bakanlığına bağlı, tüzel kişiliği haiz, katma bütçeli Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

İKİNCİ MADDE — Bu kanunun konusuna giren işlerde Tarım Bakanlığının takip edeceği esaslar dâhilinde ve emri altında Genel Müdürlüğün yapacağı başlıca görevler şunlardır :

a) Yurt Çiftçiliğinin tohum, damızlık, fidan, arıcılık ve kümes hayvancılığı ihtiyacını sağlamak için çeşitli kaynaklardan yüksek vasıflı tohum, damızlık ve fidan tedarik ederek bunları kendi işletme ve müesseselerinde üretmek ve bu işlerin gerektirdiği bütün faaliyetlerde bulunmak;

b) Üretme ve yetiştirme konusunda Tarım Bakanlığınca belirtilecek esaslar dairesinde bu işleri başarabilecek kurum ve çiftçilerle iş birliği yapmak;

c) Yüksek vasıflı tohum, damızlık ve fidanları bedeli karşılığında çiftçiye dağıtmak;

d) İşletme ve müesseselerinde elde edilen mahsullerin kıymetlendirilmesi için gerekli ziraat sanatları ile uğraşmak;

e) Yapacağı işlerde çevresi çiftçilerine örneklik etmek;

f) Bu kanun konusuna giren işlerde öğretici mahiyette kurslar açmak ve gereken yayınları yapmak;

g) Atelye ve tamirhanelerinde, kendi işlerine engel olmamak şartıyla çiftçilerin ziraat alet ve makinalarını bedeli karşılığında onarmak;

h) Çalışma konusuna giren işler için gerekli her türlü yapı ve tesisleri kurmak.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü bir genel müdürün idaresi altında merkez kuruluşu ile merkez dışında işletme müdürlüklerinden ve merkez atelyesinden teşekkül eder.

Genel Müdürlüğün merkez kuruluşu iki genel müdür yardımcısı ve uzman müşavirlerle aşağıki dairelerden ibarettir:

1. Teftiş Kurulu Başkanlığı;
2. Hukuk Müşavirliği;
3. Tarla Ziraati İşleri Müdürlüğü;
4. Hayvancılık İşleri Müdürlüğü;
5. Bahçe Kùltürleri Müdürlüğü;
6. Makina İşleri Müdürlüğü;
7. Ekonomi ve Dağıtma İşleri Müdürlüğü;

8. Levazım Müdürlüğü;
9. Özlük İşleri ve Evrak Müdürlüğü;
10. Genel Saymanlık Müdürlüğü.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Genel Müdürlük Yönetim Komisyonu, genel müdürün başkanlığı altında genel müdür yardımcıları, hukuk müşaviri, Teknik Daire müdürleri ve genel saymanlık müdüründen teşekkül eder.

Bu komisyon;

- a) Genel Müdürlüğün işletme kurma veya mevcut kurumları ve işletmeleri tasfiye etme tekliflerini,
- b) Kanun, tüzük, yönetmelik, iş program ve plânı, kadro ve bütçe tasarımlarını;
- c) Satış fiyat ve şartlarına ilişkin esasları;
- d) On bin liradan yukarı alım, satım, yapma, yaptırma, keşfettirme ve bunlara benzer diğer işleri ve yıllık on bin liradan yukarı kiraya verme ve kiralama işlerini, mukavele teminatlarının geri verilmesi veya irat kaydı hususlarını;
- e) Konutların kira bedellerinin tespitine mütaallik genel müdürlük tekliflerini,
- f) 10 ncu madde gereğince yapılacak vazgeçme, kayıt sildirme, sulh olma ve sözleşme tadili tekliflerini,
- g) Tüzükle belirtilecek diğer işleri inceler ve bir karara bağlar.

a, b ve c bentlerinde yazılı hususlarla yüz bin lira ve daha yukarı alım, satım, yapma, yaptırma, keşfettirme ve benzeri diğer işlere ve yıllık tutarı yüz bin lira veya daha yukarı olan kiraya verme ve kiralama işlerine ve bunlara mütaallik sözleşme teminatlarının geri verilmesi veya irat kaydı hususlarına mütaallik kararlar ancak bakanın onaması ile olur.

Komisyon, kararlarından sorumludur.

BESİNCİ MADDE — Genel Müdürlük Disiplin Kurulu genel müdür yardımcılarının birinin başkanlığı altında teftiş kurulu başkanı, hukuk müşaviri ile özlük işleri ve evrak müdürü ve ilgili daire müdürlerinden teşekkül eder.

Bu kurul tâyinleri genel müdürlüğe ait memurların disiplin işleriyle meşgul olur.

Tâyinleri Tarım Bakanlığına ait olan memurların disiplin işleri bakanlık disiplin komisyonunda görülür.

ALTINCI MADDE — Genel Müdür ile yardımcıları ve uzmanları Tarım Bakanının teklifi üzerine müşterek karar ile tâyin olunur.

Altıncı ve daha yukarı derecedeki memurlar genel müdürün teklifi üzerine Tarım Bakanlığınca, bunun dışında kalan memur ve hizmetliler genel müdürlükçe tâyin olunurlar.

Genel saymanlık müdürü ve sorumlu saymanlar ile saymanlık memurları Maliye Bakanlığınca tâyin olunurlar. Tarım Bakanlığı ve Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü müfettişleri, Genel Saymanlık Müdürlüğü ile sorumlu saymanların muamele ve hesaplarını teftiş ve tahkik etmeye yetkilidirler. Ancak bunların işten el çektirilmeleri Maliye Bakanlığının iznine bağlıdır.

İşletmelerde çalıştırılacak olan daimî ve geçici mahiyetteki çeşitli hizmetliler Genel Müdürlükçe belirtilecek esaslara göre İşletme müdürleri tarafından tâyin olunabilirler.

YEDİNCİ MADDE — Genel Müdürlüğün merkez ve işletmelerdeki görevleri tüzük ile belirtilir.

SEKİZİNCİ MADDE — Genel Müdürlük, merkez ve taşradaki her çeşit dâvalarla icra işlerini kovuşturmak ve sonuçlandırmak için sözleşmeli avukat çalıştırabilir.

Dâva vekillerinin mahkemelere kabul edildikleri yerlerde zaruret hâsıl olursa bunlar da çalıştırılabilir.

Genel Müdürlük avukatı veya dâva vekili bulunmayan yerlerde ve zamanlarda bunlara ait görevleri idarenin o yerdeki en yüksek üstü veya görevlendireceği memur yapar. Bunların da bulunmadığı yerlerde bu görevler, Tarım Bakanlığının müsaadesiyle o yerde Bakanlık kuruluşunda bulunan diğer memurlar tarafından yapılabilir.

DOKUZUNCU MADDE — Genel Müdürlük Hukuk Müşaviri ve Avukatı hakkında 8 . I . 1943 tarihli ve 4353 sayılı Kanununun 17 nci maddesi uygulanır. İdarece kullanılan sözleşmeli avukat ve dâva vekilleri bu hükme tâbi değildir.

ONUNCU MADDE — On bin liyaya kadar (On bin lira dâhil) bir idare alacağı veya bu değerdeki bir hak veya menfaat için mahkemeye veya icraya müracaatta veyahut böyle bir alacak, hak ve menfaat dâva veya icra yolu ile takip olunmakta iken takibata devam etmekte veya takibin idare aleyhine neticelenmesi halinde yüksek dereceli mahkeme ve mercie baş vurmada bir fayda umulmazsa müracaattan veya takipten vazgeçme emri vermeye ve dâva veya icra kaydını sil-dirmeye veya böyle bir işin sulh yolu ile hallinde menfaat görüldüğü takdirde bu bapta anlaşmalar yapmaya, yahut sözleşmelerde idare menfaati gerektirirse yukarıda yazılı miktarda bir hakkın tanınmasını veya menfaatin terkinini tazammun eden tadiller icrasına genel müdürün teklifi üzerine Tarım Bakanı yetkilidir.

Bu mülter ve değeri aşan işlerde müracaattan veya takipten vazgeçmek, sulh olmak veya sözleşme tadillerinde bulunabilmek için Danıştayın muvafık mütalâası üzerine Tarım Bakanlığınca kararname alınması şarttır.

Bu madde hükmüne uygun bir işlemin yapılmasına tevessül edilmiş olsa bile ilgililerin, kanuni müddetlerin dolması yüzünden hakkın düşmesine mâni tedbirler almaları mecburidir.

Döner Sermaye

ON BİRİNCİ MADDE — Birinci ve ikinci maddelerde yazılı işlerden tohum ve hayvan üretmek, fidan yetiştirmek maksadı ile işletmeler kurmaya;

İşletmelerin ilk tesis giderleriyle (İdare binaları, memur meskenleri ve işletmeler dışındaki dağıtma tesisleri hariç) işletme ile ilgili tesis, ambar, hangar, ağıl, ahır, atelye, imalâthane ve benzeri inşaata;

Mevcut işletmeler ile bundan sonra kurulacakların işletilmesiyle ilgili her türlü giderlerle her nevi iptidai madde, tohum, hayvan, fidan, menkul eşya, makine, malzeme, nakil vasıtaları ve yedek malzemeyi satın alma, kiralama, nakliye, sigorta ve benzeri giderlere;

Temizleme, ilâçlama, ambalâj ve dağıtım merkezlerine yollama giderlerine;

Amortisman bedellerine ve işletmeden mütevellit tamir giderlerine;

Uzman, işçi ve geçici hizmetli ücretlerine ve 24 ncü maddeye göre verilecek fazla çalışma ücretlerine;

Harcanmak üzere genel müdürlük emrine 120 milyon lira döner sermaye verilmiştir.

Döner sermayenin ödenmiş miktarının yüzde otuz beşinden fazlası gayrimenkulle yatırılmaz.

On bin liradan fazla kıymette gayrimenkule para yatırılması, Bakanın tasvibi ile yapılır.

ON İKİNCİ MADDE — 11 nci maddede yazılı döner sermaye aşağıdaki kaynaklardan sağlanır :

1. Bu kanunun geçici 1 ve 2 nci maddeleri gereğince Genel Müdürlüğe devredilecek kıymetlerden işletmelere tahsis edilecek para, menkul eşya, levazım ve gayrimenkullerin geçici 3 nci madde gereğince tesbit edilecek değerleri;

2. 20 nci ve 32 nci maddeler gereğince döner sermayeye yapılacak ilâveler;

3. Döner sermayenin yıllık sâfi gelirinden 16 nci ve 17 nci maddelerdeki kısımlar ayrıldıktan sonra kalan miktar;

4. Lüzum ve zaruret halinde Genel Bütçeden verilecek paralar.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanun gereğince Genel Müdürlüğe devredilecek kıymetlerin devir bilânçosunda sermaye olarak görülen miktardan, katma bütçeye tahsis edilecek Genel Müdürlük merkezine ait menkul ve gayrimenkul mallar ile işletmelerin idare binaları ve memur meskenlerinin ve işletmeler dışındaki dağıtım tesislerinin değerleri ve devredilecek kurumların borçları indirildikten sonra kalan bakiye 12 nci maddenin 1 ve 2 nci fıkralarındaki kaynaklara esas teşkil eder.

Genel Müdürlüğe devredilecek kurumların bu madde mucibince ödenecek borçlarına tekabül eden miktarlar, Genel Müdürlükçe döner sermayede açtırılacak bir hesaba emanet olarak kaydedilir ve bu hesaptan ödenir. Emanet hesaplarındaki paralar Genel Müdürlüğün izni ile döner sermaye işlerinde kullanılabilir.

Bu hesabın tasfiyesinde artan paralar döner sermayenin ödenmiş kısmına ilâve edilir.

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — Döner sermayeden yapılacak harcamalar 26.V.1927 tarihli ve 1050 sayılı Muhasebe Umumiye ve 2.VI.1934 tarihli ve 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale kanunları hükümlerine bağlı değildir.

Bu muamelelerin şekli, satınalma, satma, yaptırma, yapma, kiralama, kiraya verme ve hesap usulleri, menkul ve gayrimenkul amortisman payları Maliye ve Tarım Bakanlıklarınca birlikte belirtilip Bakanlar Kurulunca onanacak esaslar dairesinde yürütülür.

ON BEŞİNCİ MADDE — İşletmelerin döner sermayelerine ait bilânço, kâr ve zarar hesapları ile Genel Müdürlükçe bütün işletmelere şâmil olmak üzere düzenlenecek döner sermayenin genel bilânço, kâr ve zarar hesapları yıl sonundan itibaren üç ay içinde Genel Murakabe Kuruluna tevdi olunur. Bilânço, kâr ve zarar hesapları ve döner sermayenin teknik işleri Genel Murakabe Kurulunca incelenir.

Bilânço, kâr ve zarar hesapları ile Genel Murakabe Kurulu raporu Genel Müdürlüğün mütâakıp yıl bütçe tasarısına eklenerek Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.

ON ALTINCI MADDE — Katma bütçenin giderlerinin tamamı döner sermayenin yıllık sâfi gelirinden karşılanır. Döner sermaye geliri katma bütçenin giderlerini karşılamadığı yıllarda noksanı 17 nci maddedeki yedek sermayeden karşılanır.

ON YEDİNCİ MADDE — Döner sermayenin yıllık sâfi gelirinden 12 nci maddenin 3 ncü fıkrası gereğince katma bütçenin giderlerini karşılayacak kısım ayrıldıktan sonra artanın yüzde yirmi beşi yedek sermaye olarak ayrılır.

16 ncı maddenin İkinci fıkrasında yazılı hal hariç olmak üzere yedek sermayeden ne gibi hallerde harcama yapılacağı Maliye ve Tarım Bakanlıklarının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile belirtilir.

ON SEKİZİNCİ MADDE — Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğü, döner sermayesince yapılacak işlere harcanmak üzere, Tarım Bakanlığının izni ile ve 12 milyon lirayı geçmemek şartıyla Millî bankalardan ödünç para almaya yetkilidir.

ON DOKUZUNCU MADDE — Genel Müdürlük, işletmelerinden elde ettiği iyi tohumluk, damızlık ve fidanları Tarım Bakanlığının belirteceği esaslar dairesinde peşin para veya taksitle yahut trampa suretiyle satar.

Tarım Bakanlığınca bu esasların belirtilmesinde döner sermayenin umumi zarara uğramaması göz önünde bulundurulur. Lüzum ve zaruret halinde bir hesap devresi içinde umumi zararın intaç edecek mahiyette fiyat belirtmelerinde önceden Bakanlar Kurulu kararı alınması şarttır.

Bakanlar Kurulunca belirtilecek esaslara göre maliyetten aşağı yapılan satışlar yüzünden hâsıl olacak zarar ertesi yıl Tarım Bakanlığı Bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.

Maliyetin tâyininde katma bütçeden sağlanmış gayrimenkul ve tesislerin itfa bedelleri ile katma bütçenin diğer giderleri de hesaba katılır.

Taksitle satışların şekil ve esasları ile taksit müddetleri ve tahsil usulleri Maliye ve Tarım Bakanlıklarınca müştereken tesbit ve Bakanlar Kurulunca onanacak esaslar dairesinde yürütülür.

Taksitlerden birinin zamanında ödenmemesi halinde bütün borç muacceliyet kesbeder ve bu ödenmeyen taksit tarihinden itibaren borcun bakiyesi için faiz hesap edilir. Borçlulardan alınacak borç senetleri Tera ve İflâs Kanununun 38 ncı maddesinde yazılı vesika hükmündedir.

Kuraklık veya her hangi bir âfet veya mücbir ve fevkalâde bir sebeple bir veya birkaç taksitin kısmen veya tamamen teciline zaruret görüldüğü hallerde bu tecil Tarım Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulunun onaması ile kararlaştırılır.

Tecil edilen taksitlerden faiz aranmaz.

YIRMİNCİ MADDE — Genel Müdürlüğün yeniden işletme kurması veya mevcut yahut devralınmış işletmelerin tasfiyesi Tarım Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca verilecek kararlar olur.

İşletmeler, Devletin hüküm ve tasarrufu veya özel mülkiyeti altında bulunan arazi üzerinde kurulur. Bu arazi ve varsa gerekli diğer gayrimenkuller 2. VI. 1934 tarihli ve 2490 sayılı Kanunun 66 ncı maddesi uyarınca bedel takdir suretiyle ve bedelleri döner sermayeye sayılmak üzere genel müdürlüğe verilir.

Devlet arazisi bulunmayan yerlerde genel müdürlük ve işletmeleri için gerekli gayrimenkuller pazarlık suretiyle sağlanabilir. Ancak işletmenin içinde müteferrik durumda bulunan sahipli arazi parçaları lüzumu halinde Menafii Umumiye İstimlak Kararnamesi hükümlerine göre alınabileceği gibi bu kabil arazi o işletmeye ait diğer arazi ile veya işletme dışında mevcut olup yukarıki esasa göre ve bedeli döner sermayeye sayılmak suretiyle bu maksat için devletten alınacak arazi ile muadil kıymette olmak üzere trampa dahi edilebilir.

Tasfiye dolayısıyla elde kalan gayrimenkullerden arazi en son bilânço, yoksa

defter kıymetleri, o da yoksa takdir edilecek bedelleri ödenmiş döner sermayeden düşülerek Hazineye devredilir.

Arazi dışındaki gayrimenkuller genel müdürlükçe satılır. Bunların genel müdürlüğe devir kıymetleri ile satış bedelleri arasında fark olursa fazlası ödenmiş döner sermayeye ilâve edilir, eksigi ödenmiş döner sermayeden indirilir.

YIRMI BİRİNCİ MADDE — Döner sermayenin hesap dönemi takvim yılıdır.

Döner sermayenin yıllık bütçesiyle döner sermayeden geçici olarak çalıştırılan çeşitli hizmetlilerin kadroları ve işletme, atelye ve depolarda ve hayvan bakımı işlerinde sürekli olarak çalıştırılan işçi, sanatkâr, şoför, makinist, arabacı, bekçi, çiftçi, bahçıvan, çamaşırçı ve bu mahiyetteki diğer işçi ve ustaların kadroları Tarım Bakanının onaması ile yürürlüğe girer.

Müşterek hükümler

YIRMI İKİNCİ MADDE — Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğünün merkez kadroları bağlı (1) sayılı cetvelde, işletmeler ve merkez atelyesinin kadroları da (2) sayılı cetvelde gösterilmiştir.

Genel Müdürlük aylıklı memurlarının emeklilikleri 3. VI. 1930 tarihli ve 1683 sayılı Kanun ve ekleri, daimî hizmetlilerin emeklilikleri de 20.V.1942 tarihli ve 4222 sayılı Kanun hükümleri dairesinde yapılır.

YIRMI ÜÇÜNCÜ MADDE — Genel Müdürlük aylıklı memur ve daimî hizmetlilerinden emsallerine göre olağanüstü bir hizmet ve gayretleri görülen veya yaptıkları işin hususi ve mümtaz bir kıymeti bulunanlara Tarım Bakanlığı tarafından belirtilecek esaslar dairesinde ve yılda iki aylıkları tutarını geçmemek üzere Genel Müdürlükçe ikramiye verilebilir. Her yıl ikramiye verileceklerin sayısı kadro mevcudunun yarısını geçemez.

YIRMI DÖRDÜNCÜ MADDE — İşletmeler ile merkez atelyesine ait işlerin icaplarından olarak çalışma gün ve saatleri dışında devam etmesi zaruri görülen işler için, memurlarla hizmetli ve sürekli atelye işçilerinin mesai müddetlerinden fazla çalıştırılmalarına lüzum hâsıl olduğu takdirde işin mahiyeti ve devam müddeti Tarım Bakanlığınca tâyin edilmek suretiyle kendilerine döner sermayeden, fazla çalıştıkları beher saat için, mesai saatlerinde aldıkları aylık veya ücretlerin bir saatine isabet eden miktarının yüzde yirmi beşinden yüzde ellisine kadar fazla ücret verilir.

YIRMI BEŞİNCİ MADDE — Genel Müdürlük kuruluşundaki işletme yerlerinde çalışan memurlar ve bunların aile fertleri Genel Müdürlüğe ait konutlarda Genel Müdürlük tarafından mahallî rayice uygun olarak takdir edilecek kira karşılığında barındırılabilirler. İşletme yerlerinde ikametleri işletme icabından olan çeşitli hizmetliler, sürekli işçiler ve bunların aile fertleri işletme müdürlüğünün teklifi ve Genel Müdürlüğün muvafakatiyle Genel Müdürlüğe ait yerlerde parasız oturabilirler.

YIRMI ALTINCI MADDE — Genel Müdürlükçe belirtilecek iş yerlerinde çalışan sürekli ve geçici işçilerle işletme merkezinden vazife ile uzakta bulunan ve iş başından ayrılmamak zorunda olan memur ve hizmetliler döner sermayeden parasız olarak yedirilir. Bu maddenin uygulanma tarzı ve verilecek yemeğin âzami bedeli her yıl başında Maliye ve Tarım Bakanlıklarınca birlikte belirtilir.

YIRMI YEDİNCİ MADDE — Genel Müdürlük kuruluşundaki veznedar ve

veznedar yardımcılara aylık tutarlarının % 15 - 25 ine kadar aylık kasa tazminatı verilebilir.

YIRMİ SEKİZİNCİ MADDE — İşletme merkezine en çok beş kilometre uzaklıkta, işletmedeki memur, hizmetli ve sürekli işçi çocuklarının okuyabilecekleri bir ilkokul bulunmadığı takdirde idare, gerekli gördüğü yerlerde Tarım Bakanının tasvibiyle ve 22 . III . 1926 tarihli ve 789 sayılı Kanununun 6 ncı maddesi hükümleri dairesinde ilkokul açar. Başka işletmelerden getirilecek çocuklar için pansiyon da açılabilir.

Birinci fıkrada yazılı beş kilometrelik çevre içindeki okullarda okuyan çocukların gidiş ve dönüşleri İdare taşıtları ile parasız sağlanır.

YIRMİ DOKUZUNCU MADDE — Genel Müdürlük ve işletmeleri kuruluşunda çalışan sürekli işçilerin işten doğma hastalıkları halinde bunlar iki ay müddetle, ücretleri yarım verilmek ve tedavi giderleri ve yol paraları İdare tarafından ödenmek suretiyle, tedavi ettirilir. Bunların işten doğma kaza ve hastalık sebebiyle ölümleri halinde mirasçılarına, mâlûl kalmaları halinde de kendilerine iki ayıktan bir yıllığa kadar ücretleri tutarınca tazminat verilir.

Bu madde hükümlerinin uygulanma tarzı Sağlık ve Sosyal Yardım ve Çalışma Bakanlıklarının mütalâası alındıktan sonra Tarım Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca belirtilir.

Genel Müdürlüğün İş Kanununa bağlı iş yerlerinde çalışan işçilerin iş kazaları, meslek hastalıkları ve analık hallerinde 27 . VI . 1945 tarihli ve 4772 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

OTUZUNCU MADDE — Genel Müdürlük hukuk müşaviri ve kadroya dâhil avukatı 2. II. 1929 tarihli ve 1389 sayılı Kanun hükümlerinden faydalanırlar.

OTUZ BİRİNCİ MADDE — Bu kanun hükümleri gereğince yapılacak devirlerde gayrimenkullerin intikal, ifraz ve ferağ ve senetsizden tescil işlemleriyle devrin gerekli kıldığı sair işlemler ve belgeler ve Genel Müdürlüğün çiftçi ile münasebetlerinde tanzim edilecek borç senetleri ile borç ödeme makbuzları damga resminden ve diğer her türlü resim ve harçlardan muaftır. Genel müdürlüğe ait bütün gayrimenkuller ile işletmelerinde çiftçiye ait ziraat alet ve makinelerinin yapılacak onarımlarından dolayı hiçbir vergi ve resim alınmaz.

OTUZ İKİNCİ MADDE — Yüksek vasıflı bitki tohumları veya fidan üretme amacıyla kurulmuş Tarım Bakanlığına bağlı ve ayrı sermaye ile idare edilen kurumlardan Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğüne geçmesi Tarım Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulunun kararı ile uygun görülenler bütün para ve para hükmündeki kıymet ve alacakları menkul ve gayrimenkul malları, bütün hak ve menfaatleri ve her türlü taahhüt ve borçları ve bunlara mütâallik kayıt, defter ve belgeleriyle birlikte adı geçen genel müdürlüğe devredilir.

Devredilen malların değeri, Tarım ve Maliye Bakanlıkları ve Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü tarafından tâyin edilecek birer kişiden müteşekkil üç kişilik bir komisyon marifetiyle en son bilânço, yok ise defter kıymetlerine, bilânço veya defter kıymetleri bulunmadığı takdirde devir tarihi rayicine göre tesbit olunur.

OTUZ ÜÇÜNCÜ MADDE — Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü; merkez ve işletmeler ve merkez atelyesi kuruluşlarında istihdam etmekte olduğu aylıklı memurları, ifası genel müdürlüğe ait bir iş için orada genel müdürlük ku-

rutuşu ve munhal vazife bulunup bulunmamasıyla bağılı olmaksızın kadrodaki ödenęi ve Tarım Bakanlığının tasvibiyle dilediği yerde kullanabilir.

OTUZ DÖRDÜNCÜ MADDE — Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğünün malları ve döner sermayeye ait bütün kıymetleri Devlet malı hükmünde olup bütün gayrimenkuller genel müdürlük adına tapuya tescil edilir.

Bu mallar ve kıymetler aleyhine suç işliyenler Devlet malları aleyhine suç işliyenler gibi ceza görürler.

OTUZ BEŞİNCİ MADDE — 7 . I . 1938 tarihli ve 3308 sayılı Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumu hakkındaki Kanun kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanunla kurulan Devlet üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğüne :

a) 12 . II . 1937 tarihli ve 3130 sayılı Kanununun 4 ncü maddesi gereğince Tarım Bakanlığına verilen ödenekten 1939 malî yılı Bütçe Kanunununun 26 ncü maddesi gereğince Zirai Kombinalar Dairesine tahsis edilmiş olan döner sermayenin;

b) 3780 sayılı Millî Korunma Kanununun 43 ncü maddesine müsteniden muhtelif tarihlerde yine Zirai Kombinalar Dairesine tahsis edilmiş olan 9 844 567,01 lira sermayenin

c) Rize Çay Fabrikası ile buna ait bütün tesisler hariç olmak üzere Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumunun;

Bütün para ve para hükmündeki kıymet ve alacakları, işletmeden elde edilen gelir ve kıymetleri, menkul ve gayrimenkul malları, bütün hak ve menfaatleri ve her türlü taahhüt ve borçları bunlara mütaallik kayıt, defter ve belgelerle birlikte devredilmiştir.

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, Zirai Kombinalarca işletilmekte olan Hazineye ait arazi de aynı şekilde bu Genel Müdürlüğe devredilir.

(b) fıkrasındaki 9 844 567,01 lira Millî Korunma sermayesinden indirilerek her yıl Maliye Bakanlığı Bütçesine konulacak ödenek ile kapatılır.

GEÇİCİ MADDE 2. — Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumuna ait Rize Çay Fabrikası, işletmeye taallük eden para ve para hükmündeki kıymet ve alacakları, menkul ve gayrimenkul malları ve hak ve menfaatleri ve her türlü taahhüt ve borçları ilgili kayıt, defter ve belgelerle birlikte Tekel Genel Müdürlüğüne devredilmiştir. Bu devirlerde mal değerleri Maliye, Gümrük ve Tekel ve Tarım Bakanlıkları tarafından tâyin edilecek birer kişiden müteşekkil üç kişilik bir komisyon marifetiyle en son bilânço, yoksa defter kıymetlerine göre tesbit olunur. Bilânço veya defter kıymetlerinin bulunmaması halinde değerleri sözü geçen komisyon tarafından doğrudan doğruya takdir edilir. Devir neticesinin sâfi tutarı Tekel Genel Müdürlüğü tarafından 4 yılda ve 4 eşit taksitte Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğüne ödenir.

27 . III . 1940 tarih ve 3788 sayılı Çay, 20 . V . 1942 tarih ve 4223 sayılı Kahve ve Çay İnhisarı kanunlarıyla Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumuna verilmiş görev ve yetkiler Tekel Genel Müdürlüğüne geçer.

GEÇİCİ MADDE 3. — Geçici birinci madde gereğince yapılacak devirlerde mal değerleri Maliye ve Tarım Bakanlıkları, Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü tarafından tâyin edilecek birer kişiden müteşekkil üç kişilik bir komisyon marifetiyle en son bilânço, yoksa defter kıymetlerine göre tesbit olunur. Bilânço veya defter kıymetlerinin bulunmaması halinde değerler sözü geçen komisyon tarafından doğrudan doğruya takdir edilir.

GEÇİCİ MADDE 4. — Zirai Kombinalar Dairesi Reisliği ile Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumunun daimî kadrolarında bulunanlardan bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğünde veya diğer Devlet daire ve müesseseleri ile 3659 sayılı Kanuna tâbi teşekkül ve kurumlardan birinde bir göreve tâyin edilmeyerek açıkta kalanlar hakkında aşağıdaki hükümler uygulanır:

a) Zirai Kombinalar Dairesinde müstahdem olup 18 . I . 1940 tarihli ve 3780 sayılı Millî Korunma Kanununun değişik 6 ncı maddesinin XII nci fıkrasına göre Memurun Kanunu hükümlerinden faydalananların açık aylıkları Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğü Bütçesinden ödenir.

b) (a) fıkrası dışında bulunanlardan :

1. Hizmet müddetleri üç yıldan fazla olanlara üç aylık;

2. Hizmet müddetleri bir yıldan üç yıla kadar olanlara iki aylık;

3. Hizmet müddetleri bir yıldan az olanlara bir aylık ücret tutarları bu genel müdürlük bütçesinden ödenerek alâkaları kesilir.

Bu ücretler defaten yerilmeyip ay sonlarında ve birer aylık olarak ödenir. Bu suretle alâkaları kesilenlerden genel, katma ve özel bütçeli dairelerde ve belediyelerde veya bunlara tâbi daire ve müessese ve teşekküllerde yahut 3659 sayılı Kanuna tâbi teşekkül ve müesseselerde aylıklı veya ücretli bir vazifeye tâyin olunanlara ücretleri, tâyinlerinin tebliğ tarihine kadar verilir.

GEÇİCİ MADDE 5. — Ankara'da Gazı Orman Çiftliği ile Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumu, Ticari İşletmeler Müessesesinin durum ve idare şekli 1950 bütçe yılı içinde ayrı bir kanunla belirtilir. Ancak kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar bu çiftliğin ve Ticari İşletmeler Müessesesinin idaresi geçici olarak Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğünce sağlanır.

Çiftliğin bu müddete ait bilânçosunda açık husulü halinde ertesi yıl Tarım Bakanlığı Bütçesine bu miktarda yardım ödeneği konulur.

GEÇİCİ MADDE 6. — Bu kanunun yürürlüğünden evvel Zirai Kombinalar Çiftliklerinde işten doğma kaza ve hastalık sebebiyle ölmüş bulunanların mirasçıları hakkında bir defaya mahsus olmak üzere bu kanunun 29 ncü maddesi hükümleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 7. — Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumu, 1949 yılı bilânçosunu Şubat 1950 nihayeti itibarıyla 14 aylık olarak tanzim eder.

GEÇİCİ MADDE 8. — Bu Kanuna bağlı 1 ve 2 sayılı cetvellerdeki kadrolara 28 . II . 1950 tarihinde tâyinler yapılabilir.

OTUZ ALTINCI MADDE — Bu kanun 1 . III . 1950 tarihinde yürürlüğe girer.

OTUZ YEDİNCİ MADDE — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

9 Haziran 1949

[1] SAYILI CETVEL

Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğü

D.	Kadro adı	Aded	Aylık	D.	Kadro adı	Aded	Aylık
	<i>Merkez</i>						
2	Genel Müdür	1	125	7	Ekonomi ve dağıtma işleri müdürü yardımcısı	2	60
4	Genel müdür yardımcısı	2	90	6	Levazım işleri müdürü	1	70
3	Başmüşavir (Uzmanlık yeri)	1	100	8	Ayniyat muhasibi	1	50
4	Uzman müşavir (Uzmanlık yeri)	3	90	6	Özlük işleri ve evrak müdürü	1	70
4	Teftiş kurulu başkanı	1	90	8	Özlük işleri ve evrak müdürü yardımcısı	1	50
5	Müfettiş	1	80	3	Yapı işleri uzmanı (Y. mühendis veya Y. mimar uzmanlık yeri)	1	100
6	Müfettiş	2	70	7	Raportör	3	60
7	Müfettiş	2	60	9	Şef	6	40
4	Hukuk müşaviri	1	90	10	Şef	6	35
5	Avukat	1	80	11	Memur	7	30
5	Tarla ziraati işleri müdürü	1	80	12	Memur	7	25
7	Tarla ziraati işleri müdür yardımcısı	1	50	13	Memur	7	20
5	Hayvancılık işleri müdürü	1	80	4	Genel saymanlık müdürü	1	90
7	Hayvancılık işleri müdürü yardımcısı	1	60	6	Genel saymanlık müdürü yardımcısı	1	70
5	Bahçe kültürleri müdürü	1	80	7	Merkez sorumlu saymanı	1	60
7	Bahçe kültürleri müdürü yardımcısı	1	60	10	Veznedar	1	35
5	Makine işleri müdürü	1	80	7	Saymanlık raportörü	1	60
7	Makine işleri müdürü yardımcısı	1	60	9	Saymanlık şefi	4	40
5	Ekonomi ve dağıtma işleri müdürü	1	80	10	Saymanlık şefi	4	35
				11	Saymanlık memuru	3	30
				12	Saymanlık memuru	3	25
				13	Saymanlık memuru	3	20

[2] SAYILI CETVEL

Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğü

D.	Kadro adı	Aded	Aylık	D.	Kadro adı	Aded	Aylık
<i>İşletmeler ve Merkez Atelyesi</i>				11	Ambar memuru	15	30
4	Müdür (Uzmanlık yeri)	5	90	12	»	15	25
5	»	8	80	11	Memur	15	30
6	»	8	70	12	»	15	25
7	»	9	60	13	»	15	20
7	» yardımcısı	6	60	14	»	15	15
8	»	6	50	7	Sorumlu sayman	10	60
9	»	8	40	8	»	10	50
8	Şube şefi	15	50	9	»	10	40
9	»	15	40	11	Veznedar	10	30
10	»	20	35	12	»	10	25
6	Veteriner veya zootechnik	3	70	13	»	10	20
7	»	3	60	11	Sorumlu saymanlık memuru	6	30
8	»	4	50	12	»	8	25
8	Fidanlık uzmanı	5	50	13	»	8	20
9	»	5	40	14	»	8	15
8	Makina ekipleri şefi	6	50	4	Merkez atelyesi müdürü (Uzmanlık yeri)	1	90
9	»	8	40	6	Merkez atelyesi müdür yardımcısı	1	70
10	»	8	35	6	Sorumlu sayman	1	70
11	»	8	30	10	Veznedar	1	35
9	Ayniyat memuru	10	40	11	Sorumlu saymanlık memuru	2	30
10	»	10	35	12	»	2	25
11	»	10	30	13	»	2	20
10	Ambar memuru	15	35				

Cumhurbaşkanlığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası :

8. VI. 1949 ve 1/483

Bu kanunun ilânının Başbakanlığa bildirildiğine dair Cumhurbaşkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası :

9. VI. 1949 ve 4/551

Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların cilt ve sayfa numaraları :

Cilt Sayfa
15 14
20 3,159,232:252,270:277,491:514,518,522,
527:530